

Sunday, July 01, 2012
11:47 AM

ხელმძღვანელისთვის ობიექტის ან მოდელის სამართავად საჭირო შეფასებები

დღესდღეობით მართვის სფეროში გვხვდება ისეთი სიტუაცია, როდესაც ერთ ხელმძღვანელს თუ დაევალება მასშტაბური და რთული პროექტის ორგანიზება, ის მას წარმატებით ართმევს თავს, ხოლო მეორე ხელმძღვანელს კი თუნდაც მცირე და მარტივი პროექტის შესრულებაც უჭირს და მის ხელში ეს პროექტი კვდება. ისმის ლოგიკური შეკითხვები: რატომ ხდება ეს სიტუაცია? რაზეა დამოკიდებული ამა თუ იმ ხელმძღვანელის წარმატება? რა თქმა უნდა, შეიძლება ყველაფერი დავაბრალოთ ხელმძღვანელის გამოცდილების ქონა ან ქონას, ან განსაკუთრებულ ცოდნა-არცოდნას. თუმცა, საკმაოდ ხშირად არის ისეთი შემთხვევებიც, როდესაც გამოცდილი და მცოდნე ხელმძღვანელიც ღუპავს პროექტს.

ამ შემთხვევაში კი აქტუალურია შეკითხვა: როგორ გავზომოთ (მივუღვეთ) მიმდინარე მართვის პროცესის შეფასებას? ასეთ ზომად შეიძლება წარმოვაჩინოდ „მართვის სრული ფუნქცია (მსფ)“. მართვის სრული ფუნქცია ხელმძღვანელს რაიმე პროცესის მართვისას ნებით თუ უნებლიედ აიძულებს გარკვეული შეფასებების შესრულებას, რა თქმა უნდა, თუ ხელმძღვანელი ცდილობს წარმატებით მართოს ესა თუ ის პროცესი.

განვიხილოთ ზემოთქმული თეზისები პრაქტიკულ მაგალითზე. დავუშვათ, პიროვნება გვამავს მანქანით გაემგზავროს ბაზრობაზე A პუნქტიდან B პუნქტში. იმისათვის, რომ ეს ამოცანა პიროვნებამ (ხელმძღვანელმა) წარმატებით გადაჭრას მან უნდა გააკეთოს შემდეგი შეფასებები:

1. უნდა მოხდეს მართვის ობიექტის მდგომარეობის შეფასება (ამ შემთხვევაში ავტომობილის). ყველაზე მარტივი სახით მიმდინარეობს გონებაში მსჯელობა: „მანქანის ძრავა გამართულად მუშაობს/არ მუშაობს, სათადარიგო საბურავი არის/არ არის და ა.შ.“. თუ მგზავრობა ამ კონკრეტულ შემთხვევაში სავარაუდოდ რთული იქნება პიროვნება აუცილებლად გააკეთებს მანქანის (მართვის ობიექტის) შემოწმებას. თუ ის ამას არ განახორციელებს, არის დიდი ალბათობა იმისა, რომ უბრალოდ ვერ მიაღწიოს დანიშნულების პუნქტამდე. ყოველივე ზემოთ ჩამოყალიბებულ მოქმედებებს მეცნიერულად შეიძლება ეწოდოს: **მართვის ობიექტის შეფასება**.

2. პიროვნებამ გამგზავრების წინ უნდა მოახდინოს საკუთარი მდგომარეობის შეფასება. მაგ.: თუ ის მთვრალია, ცხადია, რომ გამგზავრება პუნქტ B-ში უნდა გადაიდოს საბოლოო გამოფიზი-ლებამდე, ან თუ მას აწუხებს გული და გრძნობს გულის შეტევის მოახლოებას, ამ დროსაც სჯობს გადაიდოს გამგზავრება და ა.შ. ცხადია, თუ მოხდება იგნორირება ზემოთქმული პუნქტების ასევე დიდი ალბათობაა იმისა, რომ დანიშნულების პუნქტამდე პიროვნებამ ვერ მიაღწიოს. შეფასების ამ ეტაპს კი ეწოდება: **მართვის სუბიექტის შეფასება**.

3. ასევე პიროვნებამ უნდა შეაფასოს მაგალითად, ამინდის (გარემოს) მდგომარეობა. ცხადია, თუ გზა მოყინულია ან არის ზვავსაშიშროება, გამგზავრება უნდა გადაიდოს და პირიქით თუ ამინდი ამ კონკრეტულ შემთხვევაში არის კარგი, მაშინ გზა ხსნილია. ამ ეტაპს კი **გარემოს მდგომარეობის შეფასება** ჰქვია.

4. გარდა ამისა პიროვნება უნდა დაფიქრდეს ეყოფა თუ არა მას ამ მგზავრობისთვის საწვავი, რომელ ბენზოგასამართ სადგურზე მოახდინოს მართვის ობიექტის ავზის შევსება. მგზავრობის დროს პიროვნება მუდამ აფასებს მეზობელი ობიექტების (მანქანების) ქცევას, რომლებიც გვერდით ან საპირისპირო მხარეს მოძრაობენ. ანუ ამ ეტაპზე ხდება იმ მომსახურე სისტემების (ბენზოგასამართი სადგური, ავტოსამრეცხო და სხვ.) შეფასება, რომლებიც მონაწილეობენ თქვენი მართვის ობიექტის და მეზობელი ობიექტების მომსახურებაში. თუ მართვისას ამ ფაქტორის უგულვებელყოფა მოხდება, მაშინ ასევე არსებობს დიდი ალბათობა იმისა, რომ პიროვნებამ ვერ მიაღწიოს დანიშნულების წერტილს. ამ ეტაპს ჰქვია: **მეზობელი და ურთიერთქმედი ობიექტების შეფასება**.

5. მგზავრობისას ასევე საჭიროა პიროვნებამ მუდამ იხელმძღვანელოს მგზავრობის წესებით: ნიშნებით, შუქნიშნებით, სამართალდამცავი ორგანოების მითითებებით და სხვ. აქაც თუ რაიმეს გათვალისწინება არ მოხდა, სავსებით სავარაუდოა, რომ მგზავრობა ცუდად დამთავრდეს. ზემოთქმული ასახავს მმართველი სტრუქტურის მდგომარეობის შეფასებას.

6. შესაძლებელია ისეც მოხდეს რომ, რაიმე მიზეზით (მაგ.: დღესასწაული, სტიქიური უბედურება) რეგიონის მთავრობამ აკრძალოს პუნქტ B მი-

მართულებით ყველანაირი მგზავრობა ან ალტერნატიული მარშუტით სარგებლობა შემოიღოს. აქაც თუ პიროვნება ამას არ მიაქცევს ყურადღებას ის ვერ მოხდება დანიშნულების ადგილას. აქვე შეიძლება კიდევ ერთი მაგალითის მოყვანა – თუ ექიმმა პიროვნებას ურჩია სათვალეების გამოყენება ობიექტის მართვისას და მან ეს უგულვებელყო, მაშინ აქაც დიდი ალბათობით შესაძლებელია მოხდეს უბედურება. ზემოთ ჩამოყალიბებულ პუნქტს კი ეწოდება: მართვის უფრო მაღალ დონეზე არსებული სტრუქტურების მითითებები ან შეზღუდვები.

7. და ბოლო პუნქტი, მაგრამ ყველაზე მთავარი, ერთი პიროვნება (ამ კონკრეტულ შემთხვევაში მძღოლი) გზაზე დაინახავს დაზნეულ ლეკვს, გააჩერებს და აცლის მას, რომ გაეცალოს ის გზას, ხოლო მეორე პიროვნება არც კი იფიქრებს გაჩერებას და გადაუვლის ნებისმიერ არსებას. ერთი პიროვნება ავტოსადგომზე ისე გააჩერებს მანქანას, რომ სხვებსაც მოხერხებულად შეეძლოთ მანქანის გაჩერება, ხოლო მეორე ისე, რომ სხვის მანქანის გაჩერებაზე ირგვლივ საერთოდ ზედმეტი იქნება საუბარი. ერთი მძღოლი გზაჯვარედინზე ძალზედ ყურადღებით ადევნებს ირგვლივ სიტუაციას, აფასებს სხვადასხვა საშიში ვარიანტების ალბათობას და მოქმედებს შესაბამისად, ხოლო მეორე აბსოლუტურად იგნორირებას ახდენს გარშემო შექმნილი სიტუაციის და პირდაპირ შეუწყერბლივ მო-

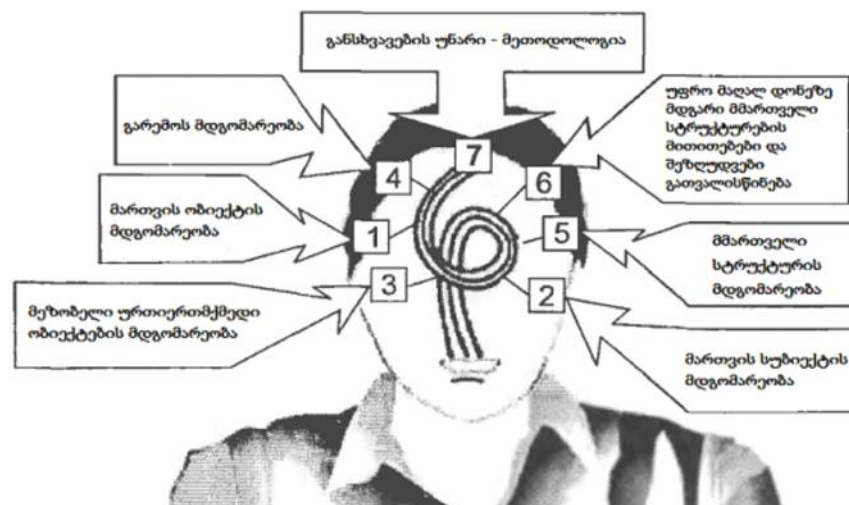
ძრაობს. ამ ვარიანტების შედეგები უპირატესად ცხადია.

ყველაფერი ზემოთ აღწერილი კი არის „განსხვავების უნარი“ (ანუ განს-ხვავება კარგასა და ცუდ შორის, სიმართლესა და სიცრუეს შორის, საფრთხე უსაფრთხოებას შორის). ასეთ განსხვავების უნარს მეცნიერულად უწოდებენ კიდევ „მეთოდოლოგიის ფლობას“. აქედან კი გამომდინარეობს, რომ ყველა ადამიანი მათ შორის მძღოლი (ხელმძღვანელი, მენეჯერი, პრეზიდენტი თუნდაც): ან ფლობს განსხვავების უნარს, ან არ ფლობს ამ უნარს.

მასასადამე, იმისათვის, რომ მოხდეს ობიექტის მართვა საჭიროა შემდეგი შეფასებების წარმოება:

1. მართვის ობიექტის მდგომარეობა;
2. მართვის სუბიექტის მდგომარეობა;
3. გარემოს მდგომარეობა;
4. მეზობელი ურთიერთმქმედი ობიექტების მდგომარეობა;
5. მმართველი სტრუქტურის მდგომარეობა;
6. უფრო მაღალ დონეზე მდგარი მმართველი სტრუქტურების მითითებები და შეზღუდვების გათვალისწინება;
7. განსხვავების უნარის მეთოდოლოგიის ფლობა.

ზემოთ ჩამოყალიბებული 7 პუნქტი არის მართვის სრული ფუნქციის შემადგენელი ნაწილი. თუ ამ პუნქტებიდან თუნდაც 1 პუნქტის იგნორირება ხდება, მაშინ ასეთი მართვა ადრე თუ გვიან განწირულია კრახზე.

ნახ.13 მართვისთვის საჭირო 7 შეფასება

მეცნიერულად დამტკიცებულია, რომ ადამიანს შესწევს უნარი ერთდროულად 7-9 ობიექტის ოპერირება მოახდინოს, უხეშად რომ ვთქვათ, თავში 3კონდეს ამდენი ცნება. ასევე მეცნიერულად დადასტურებულია, რომ ნებისმიერ ამოცანაში 9

კატეგორიაზე მეტი არ არსებობს (პრობლემები, ამოცანები, პროცესები). ეს კი ნიშნავს იმას, რომ ნებისმიერი ინფორმაცია ნებისმიერი ობიექტის ან პროცესის მართვის ამოცანის გადასაჭრელად ადამიანისთვის ხელმისაწვდომია: სრულად, ერთდ-

როულად, თანმიმდევრულად. ამიტომაც, თუ ადამიანს ზემოთ ჩამოყალიბებული 7 პუნქტიდან, რომელიმე პუნქტი აკლია, მაშინ ასეთი პიროვნება **ბრ** **არის** მზად იყოს ნებისმიერი რანგის ხელმძღვანელი. ასევე უნდა აღინიშნოს, რომ, თუ ხელმძღვანელი უგულვებელყოფს ერთ პუნქტს მაინც, ზემოხსენებული პუნქტებიდან, მაშინ ის პროცესს ვერ მართავს მართვის სრული ფუნქციით და შესაბამისად მისი საქმე არის განწირული მარცხზე.

ამ ინფორმაციის გააზრების შემდეგ შესაძლებელი ხდება სულ სხვა თვალთ შეხედვით ირგვლივ მიმდინარე პროცესებს: საკუთარ ოჯახში, კომპანიაში, ქარხანაში, სკოლაში, უმაღლეს სასწავლებელში, სოფელში, ქალაქში, ქვეყანაში და ა.შ. აქვე უნდა დაისვას შეკითხვა: **სრულდება თუ არა ჩამოთვლილ სფეროებში 7-ვე პუნქტი?!**

გამოყენებული ლიტერატურა:

1. „Тайны управления человечеством” – სამეცნიერო-პოპულარული წიგნი, I-II ტომი, ქ.მოსკოვი, 2008 წ., ავტორი: კ.პეტროვი;
2. „Мертвая вода” – ისტორიულ-ფსიქოლოგიური ნარკვევი, I-II ტომი, ქ. კიტევი, 2004, ავტორები: ავტორთა ჯგუფი „ВП СССР”;
3. „Концепция общественной безопасности.Краткий курс...” – ქ. სანქტ-პეტერბურგი, 2004, ავტორები: ავტორთა ჯგუფი „ВП СССР”;